

СИСТЕМНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНОМОВЛЕННЯ АВТОКРАТІЙ (КЕЙСИ РФ, КНР ТА КНДР)

Кондратенко О. Ю.,

*доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри філософії, соціології та політології
Державного торговельно-економічного університету
ORCID ID: 0000-0002-1905-934X
olegva@ukr.net*

Верховцева І. Г.,

*докторка історичних наук, доцентка,
професорка кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету
інформаційно-комунікаційних технологій
ORCID ID: 0000-0002-5682-993X
verkhovtseva@ukr.net*

Проаналізовано особливості іномовлення та міжнародної інформаційної політики авторитарних держав – Російської Федерації, Китайської Республіки та Кореїської Народно-Демократичної Республіки, які у значній мірі формують антидемократичну світову вісь. З'ясовано, що всі три названі автократії провадять своє іномовлення та інформаційну політику виключно у руслі пропаганди. Відстоювання своїх геополітичних інтересів РФ, КНР та КНДР забезпечують через спотворення правдивої інформації, тиражування фейків та прояви упередженості. Пропагандистське іномовлення авторитарних держав спрямоване на виправдання їх експансіоністської політики та підтримку нарративу про вороже оточення і його наміри зруйнувати суверенну державність. Пропаганда Росії при цьому спрямована і на західну аудиторію з тим щоби сформувати негативний імідж України як держави, котра винна у розв'язанні російсько-української війни.

Підтверджено, що російська пропаганда активно спрямовується як на пересічних громадян США, так і на адміністрацію вдруге обраного президента Д. Трампа. Наразі РФ намагається донести спотворену інформацію про Україну як державу *failed state* і таку, що потребує зовнішнього управління за участі ООН. Ще одним напрямом російської пропаганди є формування негативного образу України всередині РФ з метою забезпечення стабільності підтримки повномасштабної війни.

Китай попри те, що не надто активно тиражує пропаганду про нелегітимність міжнародного статусу Тайваню, як частково визнаної країни, у офіційних ЗМІ зазначає про нього як невід'ємну частину материкового Китаю. Також у Китаї на офіційному (насправді пропагандистському) рівні опосередковано виправдовується війна Росії проти України, що іменується радше як конфлікт чи внутрішня криза. Подібна ситуація простежується і в медіанаративах Північної Кореї, яка через тотальне блокування інтернет-мережі, як засобу пошуку альтернативної інформації, пропагує досягнення лідера Кім Чен Ина та ідеологію Чучхе на внутрі- та зовнішньополітичному рівнях. Водночас Пхеньян активно тиражує підтримку Росії у її війні проти України як інспіровану Заходом.

Ключові слова: іноземне мовлення, авторитаризм, автократії, авторитарні держави, пропаганда, пропагандистський наратив, інформаційні кампанії, Росія, Китай, Північна Корея.

Постановка проблеми. Система іноземного мовлення авторитарних держав як складова їх інформаційної політики відрізняється своєю агресивністю та спрямована на тиражування ширення спотворених даних та фактологічного матеріалу. Провідною метою такого іномовлення є забезпечення впливу на міжнародній арені через формування специфічного порядку денного, що забезпечує маніпуляцію масовою суспільною свідомістю у різних куточках світу. Ключовим інструментом у забезпеченні формування потрібної для автократичних еліт картини світу є пропаганда, яка формується через віщання міжнародних телеканалів з багатомовною мережею палітри інформаційних

і документальних програм. Ще одним засобом забезпечення пропагандистського та маніпулятивного впливу є соціальні мережі, які забезпечують поширення пропагандистського впливу. Пропагандистське іномовлення для світових автократій покликане забезпечувати інформаційний супровід ревізійської та реваншистської зовнішньої політики.

Відтак світові автократії наразі здійснюють ведення інформаційної війни проти демократичних країн так званої Глобальної Півночі (Колективного Заходу). До уваги варто взяти передусім такі країни як Росія (РФ), Китай (КНР) та Північна Корея (КНДР). Названі країни прагнуть провадити експансіоністську політику на встановлення регіональної, а у перспективі й глобальної гегемонії (у випадку з РФ та КНР), або ж зберегти свій клановий/династичний диктаторський режим на якомога довгий відрізок часу. Завдяки пропагандистській діяльності через міжнародні медіа та соцмережі авторитарні країни намагаються сформувати свій позитивний, а часом і привабливий для світової спільноти імідж з метою відвернення уваги від звинувачень у порушенні прав людини, веденні експансивної зовнішньої політики та відкритої воєнної агресії. Саме тому дедалі необхіднішою є активізація експертної та наукової політичної думки у напрямі поглиблення вивчення специфіки поширення впливу шляхом ведення інформаційних (також кібер- та гібридних) війн у світовому інформаційному просторі. Саме всебічний експертний аналіз дозволить виробити механізми та алгоритми протистояння інформаційній агресії низці авторитарних країн, насамперед таким як Росія, Китай та Північна Корея, які агресивно діють як у межах своїх геополітичних локацій, так і на глобальному рівні.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика висвітлення іномовлення та інформаційної політики авторитарних держав є порівняно новою, а відтак ключові її аспекти фрагментовано представлені у контексті висвітлення суміжних питань, що стосуються інформаційної та кібербезпеки, ведення пропаганди та гібридних війн тощо. Передовсім слід звернути увагу на зарубіжні публікації останніх років, як от К. Мухтарової та А. Паїзової, присвячені інформаційному та м'якому регіональному впливу Росії, Китаю, США, Туреччини тощо (Mukhtarova & Paizova, 2024). Заслугує на увагу стаття Л. Іхлеф, присвячена утвердженню влади медіа у сучасній геополітиці. У дослідженні послідовно висвітлено розвиток та глобальні трансформації ЗМІ у контексті їх впливу на міжнародну політику. Авторка доходить висновку, ЗМІ наразі слугують основним інструментом для залучення громадськості дипломатії, що дозволяє проєктувати владу без використання військової сили (Ikhlef, 2024). Методології авторитарного та змісту пропагандистського впливу з використанням елементів штучного інтелекту присвячена аналітична розвідка американських науковців Б. Розенфельда та Дж. Воллеса. Вчені доходять висновку, що саме платформи соціальних мереж завдяки своїй масштабованості дозволяють забезпечити охоплення надзвичайно широкої аудиторії з метою поширення пропаганди та неправдивої інформації. Також вони визначають штучний інтелект у якості можливого засобу протистояння поширенню пропагандистської інформації, що буде використовуватися у недалекому майбутньому (Rosenfeld & Wallace, 2024).

Український науковий дискурс щодо політики зарубіжного іномовлення представлений публікаціями Н. Карпчук та Б. Юськіва (Карпчук & Юськів), І. Кошман (Кошман, 2024), С. Князєва (Князєв, 2021), О. Новакової (Новакова, 2021), Є. Магди (Магда, 2014) тощо. Публікації згаданих авторів стосуються пропагандистських наративів, інформаційним війнам, російській гібридній війні проти України тощо.

Натомість враховуючи науково-методологічні ідеї зазначених дослідників автори пропонованої статті використовували переважно сучасні пресу та медіа, які відображають сьогоденний грант-наратив авторитарного іномовлення.

Метою статті є ситуативний кейс-аналіз іномовлення та інформаційної політики авторитарних держав – таких як Росія, Китай та Північна Корея. У статті передбачається розкриття сутності системних особливостей та специфіки пропагандистської діяльності авторитарних держав у плані як подачі внутріполітичного контенту, так і висвітлення міжнародних подій.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи пресу та сучасні медіа слід розпочати з того, що Росія як і Китай та Північна Корея мають у своєму розпорядженні розгалужену пропагандистську медійну мережу на міжнародній арені. Дії Москви, Пекіна та Пхеньяна зводяться до маніпуляції громадською думкою як на внутрі-, так і зовнішньополітичному рівнях. Більше того, така пропагандистська інформаційна політика спрямована водночас і на розкол західного демократичного суспільства у країнах Глобальної Півночі, а також на підлив трансатлантичної єдності між Вашингтоном, Лондоном та Брюсселем, яка й без того стає дедалі розмитішою. Наразі поряд із наростанням політико-економічних криз у США та країнах ЄС дедалі вираженішою стає їх вразливість до інформаційних впливів авторитарних держав.

Останнім часом ці ключові й станові суб'єкти Глобальної Півночі демонструють низький рівень спроможності чинити опір впливу відвертої пропаганди, що тиражується авторитарними режимами. Скажімо політичні еліти США з новим приходом до влади Д. Трампа доволі часто піддаються

маніпулятивним впливам російської фактично повторюючи маніпулятивні наративи щодо України та російсько-української війни. Одним із багатьох таких прикладів, які характеризують інформаційну участь Росії у формуванні образу України стали публічні заяви Д. Трампа щодо сумнів у легітимності української влади та необхідності проведення президентських виборів.

Так, господар Білого Дому наприкінці лютого 2025 року зробив заяву щодо вкрай низького рівня суспільної довіри до українського президента В. Зеленського, котра, за його словами, знаходиться на рівні близькому до 4%. Висловлена позиція Д. Трампа не відповідає дійсності, адже реальний рівень підтримки Президента України, за даними соціопитувань, проведених Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС), рейтинг довіри до діючого українського президента на лютий 2025 року складав 57%. Натомість такі заяви перегукуються із позицією російського авторитарного керівника В. Путіна, який постійно ставить під сумнів легітимність української влади, що нібито є підставою для відсутності правових основ у веденні переговорів про започаткування перемир'я та припинення вогню (У березні 2022 було значно гірше, 2025).

Насправді ж В. Путін зацікавлений у приведенні до влади проросійського президента в Україні та повернення у політичне поле проросійських партій, які б відновили проросійське політичне лобі в Україні. Попри все ситуація у США є набагато складнішою ніж видається насправді. Адже серед причин, які зумовили й сформуvalи таку позицію Д. Трампа по відношенню до України може бути і його роздратування стосовно відмови підписати ресурсну угоду на умовах Вашингтона та відверту критику В. Зеленським сепаратних перемовин США з Росією без участі України.

Ще одним фактором, який зумовив такі заяви Д. Трампа, може бути непоступливість В. Зеленського у швидкому вирішенні протистояння без врахування українських національних інтересів та прагнення змінити його на більш лояльного лідера через проведення президентських виборів. Крім того, Д. Трамп подібними заявами підкреслює нейтралітет США у російсько-українській війні, а також те, що Вашингтон вже не буде ключовим стратегічним партнером для України на тлі перекладання безпекової відповідальності в Європі на європейських членів НАТО (У березні 2022 було значно гірше, 2025). Відтак завданням української дипломатії є донесення істинної інформації до політичних еліт США про ситуацію, яка склалася довкола України з тим щоби подолати пропагандистські бар'єри тиражовані вісью авторитарних країн. Водночас Україні варто більше працювати з адміністрацією Д. Трампа і задля заповнення прогалин у знаннях про Україну та справжні причини розв'язання Росією неспровокованої війни.

Зі свого боку Росія активно посилює пропагандистський наратив у глобальному інформаційному просторі щодо України як «штучного державного утворення», «віковічної російської території», «частини історичної Росії», «країни, яка перетворена Заходом на анти-Росію», «країни де унаслідок перевороту 2014 року до влади прийшла «хунта» чи радикальні політичні сили неонацистського толку», «країни де ведеться переслідування й культурні утиски етнічних росіян та російськомовних українців» тощо. Подібні наративи слугують імперативом для тривалого розпалювання ненависті, що стали підґрунтям для гібридної (2014), а врешті і повномасштабної (2022) агресії проти України унаслідок якої було окуповано Крим та значну частину південно-східних територій. Головним завданням Росії у цій ситуації (за мовчазної згоди/підтримки Китаю) є виправдання перед зовнішньою аудиторією своєї неспровокованої агресії проти України, що розпочалася у лютому 2022 року.

Ключовим наративом, що транслюється Росією через засоби іномовлення є звинувачення Заходу (передусім США) у його намірах розширення НАТО на Схід за рахунок України де нібито планувалося розміщення військових баз Альянсу. Зазначені можливі кроки Заходу російські та російськомовні медіа подавали як такі, що нібито потенційно загрожують безпеці Росії. У ході більш ніж трирічного протистояння Росія продовжувала тиражувати свій наратив про відкриту агресію проти України як «вимушений» крок з метою попередження «агресії» НАТО. Паралельно В. Путіним патрунувалися й пропагандистські історичні пабліки про росіян та українців як один народ, про штучність Української держави й перетворення її Заходом на так звану анти-Росію (Як Росія виправдовувала й пояснювала вторгнення, 2023).

Ще одним пропагандистським треком для Росії стало безпідставне охарактеризування української політичної влади у образному симулякрі фашистського/неонацистського режиму, який переслідує, а то й піддає «геноциду» етнічних росіян та російськомовне населення в Україні. І це було ще однією причиною для виправдання агресії Росії проти України, яка трактувалася як так звана спеціальна воєнна операція, спрямована на захист етнічних росіян, що знаходяться під «гнітом кийського режиму». Звідси витікають і пропаговані цілі воєнної спецоперації, які полягають у необхідності проведення демілітаризації та денацифікації України. Останнім часом російська пропаганда вдається і до розповсюдження фейкової інформації про нібито небажання України погоджуватися на тридцятиденне перемир'я за підтримки та посередництва США. За даними Інституту вивчення війни (ISW) метою пропагандистських заяв В. Путіна щодо введення «тимчасового зовнішнього управління

в Україні» під егідою ООН є спробою підірвати легітимність українського уряду та тримати у заручниках учасників переговорного процесу (Тримає переговори в заручниках, 2025).

Пропагандистська інформаційна діяльність, що здійснюється у рамках офіційної стратегічної лінії російської влади на пряму формує суспільну підтримку імперської експансіоністської політики Москви. Саме під дією пропагандистських пабліків сформувалася й агресивна позиція російського суспільства щодо беззаперечної підтримки спеціальної воєнної операції (насправді війни) РФ проти України, яка від її початку тримається на доволі високій відмітці. Адже у середньому війну Росії проти України у середньому підтримують 70% росіян. Дослідницькою організацією «Левада-Центр» встановлено, що найбільша підтримка війни проти України простежується серед старшої вікової групи росіян – 50+, адже частка таких, що виступили ствердно за продовження війни склала 85%. Примітно, що стосовно підтримки війни чи переходу до початку переговорів, суспільство РФ упродовж останніх місяців розділилося практично порівну. Тобто за продовження бойових дій виступило близько половини респондентів – 48%, тоді як за мирні переговори висловилося 44%. Перша позиція абсолютно переважає серед вікової групи 50+, тоді як за мирні переговори виступають особи у групах 18–24 та 25–39 років (Кулініч, 2022).

У 2024 році, згідно опитування того ж таки Левада-Центру, частка росіян, які підтримують війну Росії проти України та вважають, що вона завершиться перемогою РФ склала 76%. При цьому біля 50% з них виступають за початок мирних переговорів. Щодо вікових категорій, то найвищий рівень підтримки війни проти України зафіксований серед опитуваних чоловіків 55 років+, тоді як найнижчим такий показник є серед молоді у віці до 24 років (Три чверті росіян підтримують війну, 2024). Саме тому В. Путін наразі не зацікавлений у зупинці війни в Україні не лише через нехай локальні успіхи на полі бою, але й шляхом підтримку цієї війни озлобленим агресивною пропагандою російським суспільством.

Важливим засобом розповсюдження розпропаганди за кордоном став орієнтований на іноземного глядача та російську діаспору пропагандистський телеканал *Russia Today*, який охоплює весь світ та забезпечує трансляцію шістьма мовами, у тому числі й арабською. Головними цілями цього телеканалу є представлення Росії за кордоном у позитивному світлі. Таке «відбілювання» необхідне для зменшення впливу негативного контенту про Росію серед зарубіжної аудиторії шляхом так званого урівноваження західних ЗМІ. У цьому плані зазначена російська телекомпанія за активної підтримки держави (фінансується з державного бюджету) прагне позиціонувати своє іномовлення у якості альтернативи таким потужним міжнародним медіа як *CNN*, *BBC*, *Euronews*, Голос Америки тощо. Ключовими інструментами протидії пропаганді російських зарубіжних телеканалів у ЄС та Україні є розвінчання фейкової новинної інформації та блокування російських медіа – того ж таки *Russia Today*, *YouTube* та *Telegram*-каналів, що тиражують фейкову інформацію. Приміром, в Україні з 2022 року *YouTube* обмежив доступ до телеканалу *Russia Today* та низки інших пропагандистських російських медіа. Подібні кроки були здійснені і такими провідними країнами ЄС як Німеччина та Франція заборонивши трансляцію *Russia Today* через інтернет та супутникові засоби (*YouTube* обмежив доступ до *Russia Today*, 2022).

Вкрай необ'єктивною подачею інформації та упередженістю висвітлення подій відзначається й російська пропагандистська інформаційна агенція *Sputnik*, яка включає мережу сайтів, мобільний застосунок, онлайн-трансляцію, радіомовну службу тощо. Орієнтована на зарубіжну аудиторію зазначена агенція має свою мережу представництв у цілій низці країн. Пропагандистські сайти цієї агенції діють більш ніж тридцятьма мовами (!), включаючи цілодобову англомовну службу, доступну у США та Канаді. Водночас до завдань агенції, окрім забезпечення прямої трансляції, входить формування фоторепортажів, інфографіки та здійснення опитування. Тож *Sputnik*, як і *Russia Today*, так само відзначається своєю активною присутністю у глобальному інформаційному просторі задля підтримки пропагандистських наративів і подальшого формування потрібної путінському режиму медійної картини світу. Натомість у абсолютній більшості європейських країн (окрім Австрії, Швейцарії та Німеччини), станом на кінець 2023 та початок 2024 року, у зв'язку із введенням санкцій (блокування фінансових активів компанії), офіси та відділення компанії *Sputnik* були закриті як такі, що поширюють російську пропаганду та загрожують європейській інформаційній безпеці (Закінчилися гроші?, 2023). Згодом агентства *Sputnik* та *Russia Today* перенаправили свій інформаційний вектор у бік країн Азії та Африки, залишивши при цьому свою інформаційну присутність у Європі обмежившись такими країнами як Сербія.

Порівняно новим явищем у міжнародному іномовленні є пропагандистська діяльність радикальних коментаторів війни – так званих російських z-воєнкорів (воєнних кореспондентів), яка постала від моменту російського повномасштабного вторгнення. Цей новий тип пропагандистів ретранслює упереджену інформацію як із зони бойових дій, так і через мережу *Telegram*-каналів (z-пабліків). При всьому до такої мережі долучаються радше російські блогери, які не мають жодного відношення до реальної журналістики (Скляревська, 2022).

Такі псевдо-медіа транслиують ідеологію так званого російського світу та здійснюють власний – далекий від реальності огляд бойових дій. Такий стан речей зумовлює появу z-пабліків переповнених пропагандистськими тезами на кшталт «священна війна», «війна з фашизмом та неонацизмом», «боротьба за геополітичне виживання Росії», «війна з НАТО, що воює з Росією руками українців». Одним словом, головним завданням для російських z-воєнкорів та z-блогерів є формування провладного порядку денного та стратегії путінського режиму. Окремим пунктом є забезпечення пропагандистської підтримки й виправдання вторгнення Росії в Україну (The Kremlin Has Entered the Chat, 2023). Цей тип пропагандистської інформації розрахований як на внутрішню аудиторію й російську діаспору пострадянського простору, так і на проросійські суспільні прошарки у світі, що підтримують російську політику, або ж займають лояльну по відношенню до РФ позицію.

У разі якщо говорити про специфіку іномовлення Китаю, то його еліта провадить подібну до російської інформаційної політику, спрямовану на концентрацію своїх пропагандистських потоків у бік тиражування возвеличення технологічних успіхів Китаю у різноманітних сферах, чим підкреслюється необхідність активізації зовнішньої політики з метою перетворення Піднебесної на наддержаву. Натомість у контенті ключових китайських медіа простежується мінімальна кількість тем стосовно протистояння КНР із Заходом стосовно Тайваню. Проте використання чат-ботів спрямоване зокрема й просування тези про Тайвань як невід'ємну частину материкового Китаю. Відтак тематика щодо конфлікту довкола Тайваню не є пріоритетом китайської пропагандистської політики. Позаяк Китай намагається у міжнародному інформаційному просторі презентувати себе як туристично привабливу державу не полишаючи й поза увагою відому інфраструктурну ініціативу «Один Пояс – один шлях», який останніми роками перетворився здебільшого на грандіозний PR-проект, аніж на реальну інвестиційну програму з розвитку транспортної інфраструктури між Європою та Азією (Metz, 2024).

Китай як і ряд інших автократій прагне «перекроїти» глобальне інформаційне середовище на свою користь. Задля цього Пекін щорічно інвестує мільярди доларів у побудову глобальної інформаційної системи задля сприяння просування пропаганди і поширення дезінформації. Важливою умовою китайського міжнародного інформаційного впливу та розповсюдження фейкових новин є штучний інтелект у сфері якого Китай посідає одне з ключових місць у світі. Саме штучний інтелект часто використовується Китаєм задля створення пропагандистського контенту у міжнародних медіа. Такий підхід забезпечує Китаю здатність впливати на динаміку змін щодо глобальних уявлень про його місце у світовій політиці. Однією з ключових політичних тактик Китаю є створення мережі веб-сайтів, які вдають із себе легітимні новинні ресурси і поширюють прокитайські матеріали, що повторюють офіційні заяви Пекіна. Як було згодом з'ясовано задля створення глобального порядку денного по-китайськи Пекін періодично використовує фейкові імена журналістів та відверто вигаданих людей, що стало явною ознакою маніпуляцій. Все це, так чи інакше, дозволяє надавати вагомість пропагандистським наративам, спрямованим на захист політики Комуністичної партії Китаю (Кацімон, 2024).

Трансляція китайського пропагандистського наративу для іноземної аудиторії здійснюється головню через такі китайські глобальні телевізійні мережі як *CGTN* та *XINHUA* де зокрема опосередковано підтримується російська агресія проти України та здійснюються кроки спрямовані на розкол західної аудиторії через підтримку/непідтримку України та Ізраїлю. Більше того, низка китайських медіа зайнявши проросійську позицію формують масову суспільну думку про Україну як агресора, а масовані російські обстріли та загибель мирного українського населення як інсценуації за участі США. Китайське іномовлення також активно забезпечувало/продовжують забезпечувати такі медіа як радіослужба Комуністичної партії КНР «Нове китайське радіо Сінхуа» (Радіо Пекін); Радіослужба іномовлення «Міжнародне радіо Китаю». Водночас сучасна система міжнародного телевізійного мовлення КНР здійснюється через міжнародні телеканали Центрального телебачення Китаю (*CCTV*).

Врешті центральне телебачення Китаю надає відеоматеріали та телевізійні сценарії понад 1,7 тис. іноземним новинним організаціям і медіагрупам. У низці випадків інформаційний контент, продюкований у Китаї адаптується через місцеві медіа без належної його ідентифікації як іноземної продукції. Приміром КНР задля обходу місцевих законів про обмеження іноземної власності на ЗМІ створюють дочірні місцеві медіакомпанії. У такий спосіб Китай розгорнув свою інноваційну пропагандистську діяльність у Таїланді, придбавши новинний місцевий сайт з 30 млн активних користувачів щомісяця. Завдяки відомому додатку *StarTimes* Китай став провідним постачальником послуг цифрового телебачення у Африці, яка наразі є провідним об'єктом реалізації геополітичних інтересів Пекіна. Маючи такий собі контрольний інформаційний пакет Китай має змогу визначати доступ глядачів до тих чи інших новинних каналів супутникового чи кабельного телебачення (Пропаганда Китаю всюди, 2023).

Попри зусилля Китай не має тотальних успіхів у поширенні фейкової інформації, передусім, у демократичних країнах. Це напряму пов'язано із опором місцевих медіа, громадянського суспільства та спеціальних урядових програм, спрямованих на стримування зовнішнього втручання у межі національного інформаційного суверенітету.

Врешті Північна Корея як і Китай та Росія будь-що намагається найрізноманітнішими шляхами забезпечувати транснаціональне пропагування своєї державної ідеології Чучхе та лояльності корейського народу до Верховного лідера – Кім Чен Ина. Своїми ключовими ворогами КНДР, як відомо, оголосила США, Південну Корею та Японію у зв'язку з чим Пхеньяном постійно розганяється та підтримується наратив про застосування ядерної зброї проти названих держав. Інформаційний вплив здійснюється за допомогою державних медіа, зокрема спрямованих і на міжнародні аудиторії. Крім того, складовою роботи північнокорейських інформаційних військ є приховані операції північнокорейських кіберзлочинців і робота аналогічної російській «фабрики тролів». Відбувається масштабування мережі північнокорейських ботів. Окрім анонімних ботів, пропаганда КНДР також намагається використовувати персоналізовані канали соціальних медіа. Доволі масштабним явищем у Північній Кореї є підготовка цілої армії хакерів. Як відомо, інформаційною та культурною політикою КНДР керує Кім Йо Чжон – молодша сестра північнокорейського лідера Кім Чен Ина, яка фактично є другою людиною в країні (Задирака & С'єдін, 2024).

Для забезпечення тиражування й трансляції пропагандистського наративу у КНДР створено відповідний спеціалізований Департамент пропаганди й агітації, який, зокрема, визначає кадрову політику в інформаційній і мистецькій сфері, відповідає за цензуру новин і репортажів, опікується політичною освітою та регулярними ідеологічними заходами. У КНДР існує низка медіа, які працюють на закордонну аудиторію. Насамперед це такі інтернет-версії друкованих видань як от: газета «Родон (Нодон) Сінмун», центральний друкований орган Трудової партії Кореї, та «Пхеньян Сінмун» (англомовна версія – «*The Pyongyang Times*»), яку видає столичний міський комітет партії. Також радіо «Голос Кореї», яке веде мовлення англійською, китайською, японською, французькою, іспанською, німецькою, арабською та російською (!). Контент цих медіа цілком відповідає пропагандистським стереотипам Північної Кореї на кшталт міжнародної революційної активності генерального секретаря Кім Чен Ина. Також надто важливим завданням пропаганди КНДР є демонстрація впливовості та ваги країни у міжнародній політиці у тому числі й через володіння ядерною зброєю (Задирака & С'єдін, 2024).

Подібно до китайськи ЗМІ російську повномасштабну агресію проти України в КНДР трактують виключно як «український конфлікт» або «українська ситуація». Також Північна Корея, на тлі участі у бойових діях проти України, роздмухує пропагандистський наратив про те, що війна, яку веде РФ, є «справедливою боротьбою проти західного впливу», а оголошена Росією анексія українських територій представлена на сторінках ЗМІ як «результат волевиявлення народу» (Пропаганда КНДР, 2024). При цьому Україна, у офіційних медіа, регулярно піддається звинуваченням у «терористичних атаках» на тлі посилення на повідомлення російських посадовців. З метою обмеження пошуку альтернативної пропаганди інформації в КНДР практично повністю закритий доступ до інтернет-мережі. Наразі лише 1% населення Північної Кореї має обмежений і надто контрольований доступ до інтернет-мережі. Ця зовсім невелика частка населення представлена оточенням північнокорейського лідера, наблизеними особами різних рівнів та адміністрацією регіонального штабу (Задирака & С'єдін, 2024).

Висновки. Таким чином, інформаційна політика авторитарних країн, передовсім таких як Росія, Китай та Північна Корея, здійснюється переважно у руслі пропаганди та спрямована на забезпечення свого геополітичного впливу, а також виправдання експансіоністської політики у зв'язку з наростанням так званих зовнішніх загроз. З цією метою як на внутрішньому, так і зовнішньому рівнях відбувається тиражування спотвореної та неправдивої інформації про міжнародні події. Також активно використовуються такі медіазасоби як телерадіокомпанії іномовлення, інтернет-портали та соціальні мережі тощо. Названі авторитарні країни шляхом тиражування пропагандистських наративів цілеспрямовано спотворюють інформацію щодо російсько-української війни, виправдовуючи воєнні дії Росії, яка нібито захищає свої законні геополітичні інтереси на тлі глобального наступу колективного Заходу. Водночас пропаганда світових автократій розрахована й на внутрішню аудиторію задля формування підґрунтя для підтримки такої політики серед власних широких верстав населення.

Kondratenko O., Verkhovtseva I. Systemic features of foreignization of autocracies (cases of Russia, China and North Korea)

The peculiarities of the foreign policy and international information policy of authoritarian states – the Russian Federation, the Republic of China and the Democratic People's Republic of Korea, which to a large extent form the anti-democratic world axis, are analyzed. It is found that all three of the above-mentioned autocracies conduct their foreign policy and information policy exclusively in the direction of propaganda. The Russian Federation, the People's Republic of China and the DPRK ensure the defense of their geopolitical interests through the distortion of true information, the replication of fakes and manifestations of bias.

The propaganda foreign policy of authoritarian states is aimed at justifying their expansionist policy and supporting the narrative about the hostile environment and its intentions to destroy sovereign statehood. At the same time, Russian propaganda is also aimed at the Western audience in order to form a negative image of Ukraine as a state guilty of unleashing the Russian-Ukrainian war.

It has been confirmed that Russian propaganda is actively directed at both ordinary US citizens and the administration of the second-time elected President D. Trump. Currently, the Russian Federation is trying to convey distorted information about Ukraine as a failed state and one that requires external management with the participation of the UN. Another direction of Russian propaganda is the formation of a negative image of Ukraine within the Russian Federation in order to ensure the stability of support for a full-scale war.

Despite the fact that China does not actively propagate propaganda about the illegitimate international status of Taiwan, as a partially recognized country, in the official media it mentions it as an integral part of mainland China. Also in China, at the official (actually propaganda) level, Russia's war against Ukraine is indirectly justified, which is referred to more as a conflict or internal crisis. A similar situation can be seen in the media narratives of North Korea, which, through a total blocking of the Internet as a means of finding alternative information, promotes the achievements of leader Kim Jong-un and the Juche ideology at the domestic and foreign policy levels. At the same time, Pyongyang actively propagates support for Russia in its war against Ukraine as inspired by the West.

Key words: foreign broadcasting, authoritarianism, autocracies, authoritarian states, propaganda, propaganda narrative, information campaigns, Russia, China, North Korea.

Література:

1. Задирака, К., С'єдін, О. (2024, Грудень 6). Чучхе на експорт: як КНДР використовує свої інформаційні ресурси проти України й не тільки. *Детектор медіа*. URL: <https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplyvi/post/36907/2024-12-06-chuchkhe-na-eksport-yak-kndr-vykorystovuie-svoi-informat-siyni-resursy-proti-ukrainy-y-ne-tilky/>.
2. Закінчилися гроші? Пропагандисти скорочують агентство Sputnik, – ЗМІ (2023, Жовтень 13). *РБК–Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/zakinchilisya-groschi-propagandisti-skorochuyut-1697059197.html>.
3. Карпчук, Н. & Юськів, Б. (2022). Інформаційні приводи й інформаційний супровід гібридної війни Російської Федерації проти України. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, (45), С. 71–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lppss_2022_45_10.
4. Кацімон, О. (2024, Вересень 28). AP: Китай використовує фейкові новини як інструмент впливу у глобальній грі. *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/232772/2024-09-28-ar-kytai-vykorystovuie-fejkovi-novyny-yak-instrument-vplyvu-u-globalnyi-gri/>.
5. Князев, С. (2021, Липень 8). Сучасні тенденції ведення інформаційних війн. *Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу* (с. 78–80).
6. Кошман, І. (2024). Інформаційна складова гібридної війни (на прикладі локальних медіа). *Наукові праці МАУП. Філологія*, 2(12), 54–58. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2024.2.8>.
7. Кулініч, І. (2022, Вересень 2). Стало відомо, скільки росіян підтримують війну проти України через пів року після її початку. *Oboz.ua*. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/russia/stalo-vidomo-skilki-rosiyan-pidtrimuyut-vijnu-proti-ukraini-cherez-pivroku-pislya-ii-pochatku.htm>.
8. Магда, Є. (2014). Виклики Гібридної війни: інформаційний вимір. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, (5), 138–142.
9. Новакова, О. (2021, Липень 8). Пропагандистські наративи як зброя Російської Федерації в гібридній війні проти України. *Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу* (с. 20–23).
10. Пропаганда Китаю всюди: як Пекін змінює глобальний інформаційний простір (2023, Жовтень 12). *Texty.org.Ua*. URL: <https://texty.org.ua/fragments/110860/propaganda-kytai-vsyudy-yak-pekini-zminyuie-globalnyi-informacijnyj-prostir/>.
11. Пропаганда КНДР: Корейське центральне інформаційне агентство (2024, Вересень 26). *Центр протидії дезінформації*. URL: <https://cpd.gov.ua/international-direction/propaganda-kndr-korejske-czentralne-informacijne-agentstvo/>.
12. Склярєвська, Г. (2022, Листопад 3). «Журналісти особливого призначення». Хто такі російські Z-воєнкори. *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/digest/zhurnalisti-osoblivoho-priznachennja-khto-taki-rosijski-z-vojenkori-886718.html>.

13. Три чверті росіян підтримують війну, але тільки 40% згодні на участь у ній близьких – опитування (2024, Листопад 6). *Радіосвобода*. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-try-chverti-rosijan-pidtrymujut-vijnu/33190682.html>.
14. Тримає переговори в заручниках»: ISW назвав мету заяв Путіна про «тимчасове управління» в Україні (2025, Березень 29). *New Voice*. 2025. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/putin-namagayetsya-vvesti-novi-vimogi-dlya-mirnih-peregovoriv-z-ukrajinoju-50501870.html>.
15. «У березні 2022 було значно гірше». Чому Трамп робить антиукраїнські заяви (2025, Лютий 19). *BBC NEWS Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/clydwxdz4v4o>.
16. YouTube обмежив доступ до Russia Today та інших російських каналів на території України (2022, Лютий 26). *Interfax Ukraine*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/802878.html>.
17. Як Росія виправдовувала й пояснювала вторгнення в Україну впродовж року повномасштабної війни (2023, Лютий 23). *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/digest/jak-rosija-vipravdovuvala-j-pojasnjuvala-vtorhnennja-v-ukrajinu-vprodovzh-roku-povnomasshtabnoji-vijni-910860.html>.
18. Ikhlef, L. (2024). Media: A Vector of Geopolitical Influence or a Demonstration of Power? *ELWAHAT Journal for Research and Studies*. 17(2), 312–331. URL: <https://asjp.cerist.dz/en/article/257677>.
19. Metz, C. (2024, May 30). OpenAI Says Russia and China Used Its A.I. in Covert Campaigns. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2024/05/30/technology/openai-influence-campaigns-report.html>.
20. Mukhtarova, K. & Paizova, A. (2024). Strategic Instruments of Soft Power: The Experience of Global Actors in Central Asia. *Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы*. 4(108), 47–59. DOI: <https://doi.org/10.48371/ISMO.2024.58.4.009>.
21. Rosenfeld, B. & Wallace, J. (2024). Information Politics and Propaganda in Authoritarian Societies. *Annual Review of Political Science*. 27, 263–281. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-041322-035951>.
22. The Kremlin Has Entered the Chat (2023, February 2). *WIRED*. URL: <https://www.wired.com/story/the-kremlin-has-entered-the-chat/>.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2025

Стаття рекомендована до друку 17.04.2025